
CYFARFOD ARBENNIG O'R PWYLLGOR SAFONAU, 26.09.12

Yn bresennol:-

Aelod Etholedig:- Y Cynghorydd Michael Sol Owen.

Aelodau Annibynnol:- Mr Gwilym Ellis Evans (Cadeirydd), Miss Margaret Jones a Mr Sam Soysa.

Aelod Pwyllgor Cymunedol:- Y Cynghorydd David Clay.

Hefyd yn bresennol:

Mr Eirwyn Pritchard (Swyddog Ymchwilio ar ran Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru).

Swyddogion Cyngor Gwynedd – Dilys Phillips (Swyddog Monitro), Siôn Huws (Rheolwr Cydymffurfiaeth ac Iaith) ac Eirian Roberts (Swyddog Cefnogi Aelodau a Chraffu).

Ymddiheuriadau:- Ms Linda Byrne (aelod annibynnol) a'r Cynghorwyr Charles Wyn Jones ac Eryl Jones-Williams (aelodau etholedig).

1. DATGAN BUDDIANT PERSONOL

Ni dderbyniwyd datganiad o fuddiant personol gan unrhyw aelod oedd yn bresennol.

2. CYHUDDIAD YN ERBYN Y CYNGHORYDD AERON MALDWYN JONES, CYNGOR GWYNEDD

Croesawodd y Cadeirydd bawb i'r gwrandawriad a gofynnodd i bawb oedd yn bresennol gyflwyno'u hunain.

Yna, esboniodd y Cadeirydd natur / fformat y gwrandawriad.

Ystyriodd y Pwyllgor adroddiad gan Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru ("Yr Ombwdsmon") ynglŷn â thoriadau honedig o God Ymddygiad i Aelodau Cyngor Gwynedd gan y Cynghorydd Aeron Maldwyn Jones, a gyfeiriwyd i'r Pwyllgor Safonau gan yr Ombwdsmon dan Adran 71(2) Deddf Llywodraeth Leol 2000 am benderfyniad.

Derbyniwyd cŵyn gan yr Ombwdsmon, ar 17 Gorffennaf 2011, fod y Cynghorydd Aeron Maldwyn Jones wedi methu â chadw at y Cod Ymddygiad i aelodau o Gyngor Gwynedd ("y Cod Ymddygiad") drwy ei fod, ar 6 Gorffennaf 2011, mewn postiad ar flog, wedi gwneud honiadau di-sail fod yr achwynydd yn bwriadu ymddeol yn fuan a mynd am sedd aelod arall ar y Cyngor. Dywedodd yr achwynydd fod yr honiadau yn anwir a chwynodd fod y Cynghorydd Jones wedi torri paragraff 6(1)(a) o'r Cod Ymddygiad (dwyn anfri ar swydd cynghorydd neu ar yr awdurdod) trwy wneud honiadau di-sail yn erbyn person oedd ar gyflogres y Cyngor ac wedi torri paragraff 7(a) (defnyddio neu geisio defnyddio safle cynghorydd i greu anfantais i berson arall) trwy wneud honiadau di-sail oedd â'r potensial i greu cryn anfantais i'r achwynydd yn broffesiynol.

Ni wnaeth y Cynghorydd Jones ymddangos yn y gwrandawriad ac nid oedd wedi ei gynrychioli. Eglurodd y Swyddog Monitro wrth y Pwyllgor bod ei hysgrifenyddes wedi derbyn galwad ffôn gan y Cynghorydd Jones y prynhawn blaenorol yn egluro na fyddai'n mynychu gan y byddai mewn cyfarfod o Awdurdod Parc Cenedlaethol Eryri ond y byddai'n anfon llythyr i'w ddarllen yn y gwrandawriad. Erbyn cychwyn y gwrandawriad nid oedd llythyr o'r fath wedi cyrraedd y Swyddog Monitro na'r Pwyllgor.

Rhoddodd y Pwyllgor Safonau ystyriaeth pa un ai i barhau yn absenoldeb unrhyw gynrychioliadau gan y Cynghorydd Jones. Daeth y Pwyllgor i'r casgliad fod y Cynghorydd Jones, oedd wedi derbyn rhybudd o ddyddiad a lle'r gwrandawriad trwy lythyr ar 19 Gorffennaf 2012, wedi cael digon o gyfle i gyflwyno cynrychioliadau ac nad oedd yn fodlon fod ganddo reswm digonol dros fetu a gwneud hynny, naill ai ar lafar neu mewn ysgrifen. Gan hynny, penderfynodd y Pwyllgor dan reoliad 8(4)(a) o Reoliadau Ymchwiliadau Llywodraeth Leol (Swyddogaethau Swyddogion Monitro a Phwyllgorau Safonau) (Cymru) 2001 i fynd ymlaen yn absenoldeb y Cynghorydd Jones.

Ystyriodd y Pwyllgor Safonau adroddiad blaen y Swyddog Monitro, adroddiad ysgrifenedig ymchwiliad yr Ombwdsmon a chyflwyniadau llafar gan Mr Eirwyn Pritchard, Swyddog Ymchwilio.

Yna, ymneilltuodd y Pwyllgor i ystyried ei benderfyniad.

Ar ôl dod i benderfyniad, fe wnaeth y Pwyllgor ailymgynnull a chyhoeddodd y Cadeirydd fod y Pwyllgor Safonau wedi penderfynu bod y Cynghorydd Aeron Maldwyn Jones wedi methu â chydymffurfio â'r Cod Ymarfer fel a ganlyn:-

- (1) Canfu'r Pwyllgor fod ymddygiad y Cynghorydd Jones yn torri paragraff 7(a) y Cod Ymddygiad.

'Roedd y rhesymau dros benderfyniad y Pwyllgor fel a ganlyn.

Canfu'r Pwyllgor fod y sylwadau a wnaeth y Cynghorydd Jones ar ei flog fod yr achwynydd yn bwriadu ymddeol yn fuan ac y byddai wedyn yn sefyll am sedd cynghorydd arall ar y Cyngor gyda'r potensial i greu anfantais ddifrifol i'r achwynydd. Yn niffyg unrhyw eglurhad gan y Cynghorydd Jones ynglŷn â'i resymau dros bostio'r blog derbyniodd y Pwyllgor dystiolaeth yr achwynydd i'r Ombwdsmon fod yr honiadau yn anwir. Daeth i'r casgliad y gallasai'r honiadau di-sail yma greu trafferthion sylweddol i'r achwynydd oedd yn dal swydd gyhoeddus. 'Roedd y Pwyllgor o'r farn y gallasai honiad anwir o ymddeoliad buan greu trafferthion difrifol i'r achwynydd yng nghyd-destun ei gyflogaeth fel pennaeth ysgol.

Rhoddodd y Pwyllgor ystyriaeth pa un ai oedd y sylwadau yn disgyn oddi fewn i'r diffiniad o "sylv gwleidyddol" o fewn ystyr Calver, R v The Adjudication Panel for Wales ac a oeddent wedi eu gwarchod gan yr hawl i ryddid mynegiant. Daeth y Pwyllgor i'r casgliad nad oedd y sylwadau yn denu unrhyw warchodaeth oherwydd eu bod yn rhai personol, nid gwleidyddol. Nododd y Pwyllgor fod yr honiadau'n cyfeirio at gynlluniau personol yr achwynydd, ac nad oeddynt yn wir.

Daeth y Pwyllgor hefyd i'r casgliad mai blog swyddogol y Cynghorydd Jones oedd y blog a bod y sylwadau a wnaeth ar y blog ynglŷn â'r achwynydd yn ymgais i ddefnyddio ei safle i greu anfantais i'r achwynydd.

- (2) Canfuwyd bod ymddygiad y Cynghorydd Jones yn torri paragraff 6(1)(a) y Côd Ymddygiad.

'Roedd y rhesymau dros benderfyniad y Pwyllgor fel a ganlyn.

Canfu'r Pwyllgor bod yr honiadau a wnaeth y Cynghorydd Jones ar ei flog yn anwir a heb sail. Daeth i'r casgliad y gellir yn rhesymol ystyried bod rhoi honiadau anwir ar flog yn ymddygiad sy'n dwyn anfri ar swydd cynghorydd. Nododd fod statws arbennig mewn cymdeithas i swydd cynghorydd ac y disgwyliad safon uchel o ymddygiad gan y rhai sy'n ei dal.

- (3) Canfuwyd bod ymddygiad y Cynghorydd Jones yn torri paragraff 4(b) y Côd Ymddygiad.

'Roedd y rhesymau dros benderfyniad y Pwyllgor fel a ganlyn.

Canfu'r Pwyllgor fod y Cynghorydd Jones wedi methu dangos parch ac ystyriaeth at yr achwynydd ac at y Pwyllgor a'r broses foesebol. Canfu fod y Cynghorydd Jones wedi methu dangos parch ac ystyriaeth i'r achwynydd trwy wneud honiadau di-sail a rhyfygus ynglŷn â'i fywyd a chynlluniau personol ac yna cyhoeddi'r honiadau rheini. Nododd y Pwyllgor fod yr honiadau yn dal ar dudalen blog y Cynghorydd Jones ar ddyddiad y gwrandawriad.

Canfu'r Pwyllgor hefyd fod y Cynghorydd Jones wedi diystyru'r gyfundrefn safonau ac yn arbennig yr Ombwdsmon a'i ymchwilydd a'r Pwyllgor trwy fethu ag ymateb o gwbl i unrhyw rai o'r ymholiadau a wnaed ohono yn ystod yr ymchwiliad, methu â darparu unrhyw eglurhad dros ei ymddygiad, methu ag ymddangos gerbron y Pwyllgor na darparu unrhyw gynrychioliadau. Canfu'r Pwyllgor fod y Cynghorydd Jones wedi methu pum cyfle i gyd i egluro ei sefyllfa wrth yr Ombwdsmon, sef dau lythyr gyda holiaduron ynddynt dyddiedig 13 Hydref 2011 a 28 Tachwedd 2011 (yr un olaf wedi ei anfon trwy bost cofnodedig a'i ddychwelyd gan y swyddfa bost heb ei gasglu), e-bost a anfonwyd ar 12 Ionawr 2012 eto gyda holiadur, cais i roi sylwadau ar yr adroddiad drafft a chyfle i ymateb i'r adroddiad terfynol. Canfu'r Pwyllgor ymhellach fod y Cynghorydd Jones wedi methu ag ymateb i gais gan y Swyddog Monitro ar 19 Gorffennaf 2012 i gwblhau holiadur cyn-wrandawriad fel rhan o drefniadau'r Pwyllgor. Yn olaf, roedd yn anfodlon gyda'r rheswm a roddwyd gan y Cynghorydd Jones am fethu ag ymddangos gerbron y Pwyllgor.

Gadawyd y Pwyllgor gyda'r argraff fod y Cynghorydd Jones yn cymryd y gweithgareddau'n ysgafn a thrwy hynny'n methu â dangos parch ac ystyriaeth briodol i'r Pwyllgor, ei aelodau, yr Ombwdsmon a'i swyddogion.

- (4) Canfuwyd bod ymddygiad y Cynghorydd Jones yn torri paragraff 6(2) y Côd Ymddygiad.

'Roedd y rhesymau dros benderfyniad y Pwyllgor fel a ganlyn.

Canfu'r Pwyllgor fod y Cynghorydd Jones wedi anwybyddu ceisiadau gan yr Ombwdsmon i ymateb i gwestiynau ffurfiol a roddwyd yn ystod ymchwiliad yr Ombwdsmon. Yn nifyg unrhyw dystiolaeth i'r gwrthwyneb, canfu fod gweithrediad y Cynghorydd Jones o fethu casglu'r post oedd wedi ei anfon trwy bost cofnodedig yn fwriadol. Canfu'r Pwyllgor hefyd fod y Cynghorydd Jones wedi methu ag ymateb i gais gan y Swyddog Monitro i gwblhau holiadur cyn-

wrandawriad, y cyfryw gais wedi ei wneud at ddiben hwyluso trefniadau'r Pwyllgor.

Canfu'r Pwyllgor fod gweithrediadau'r Cynghorydd Jones yn fethiant i gydymffurfio a cheisiadau a wnaed ohono gan yr Ombwdsmon a'r Swyddog Monitro mewn cyswllt â'r ymchwiliad a'u bod yn torri'r Côd Ymddygiad.

Yna, ymneilltuodd y Pwyllgor i ystyried pa gamau i'r cymryd.

Ar ôl dod i benderfyniad, fe wnaeth y Pwyllgor ailymgynnull a chyhoeddodd y Cadeirydd fod y Pwyllgor Safonau wedi penderfynu y dylid gwahardd y Cynghorydd Aeron Maldwyn Jones rhag bod yn aelod o Gyngor Gwynedd am gyfnod o dri mis. Byddai cyfnod y gwaharddiad yn cychwyn ar y diwrnod ar ôl i'r amser a ganiateir i gyflwyno rhybudd apêl ddod i ben, fel y nodir isod.

'Roedd y rhesymau dros benderfyniad y Pwyllgor fel a ganlyn.

- (1) Dyma'r ail achlysur i'r Cynghorydd Jones gael ei gyfeirio i'r Pwyllgor, am doriad tebyg o'r Cod Ymddygiad. Ar yr achlysur cyntaf (30 Medi 2011), oedd hefyd yn ymwneud â rhoi honiadau anwir ar flog, penderfynodd y Pwyllgor y dylid atal y Cynghorydd Jones am fis.
- (2) 'Roedd y toriad presennol o'r Cod Ymddygiad wedi digwydd ar 6 Gorffennaf 2011, ar ôl i'r Ombwdsmon gyhoeddi ei adroddiad terfynol mewn perthynas â'r toriad cyntaf, er cyn i'r Pwyllgor benderfynu ar y mater a chyhoeddi cosb.
- (3) Er gwaethaf y darganfyddiad blaenorol nid oedd y Cynghorydd Jones wedi talu fawr o sylw i'r gyfundrefn safonau, gofynion y Cod Ymddygiad na rôl y Pwyllgor.
- (4) Canfu'r Pwyllgor ar yr achlysur hwn y bu pedwar toriad o'r Cod Ymddygiad.
- (5) Man cychwyn y Pwyllgor oedd gwaharddiad am fis. Fodd bynnag, canfu fod yr uchod yn nodweddion gwaethybol ac felly roedd yn ystyried fod gwaharddiad o dri mis yn briodol.

Yn ogystal, penderfynodd y Pwyllgor:

- (1) Y dylai'r Cynghorydd Jones ddileu'r dudalen berthnasol o'r blog ar unwaith;
- (2) Y dylai'r Cynghorydd Jones ymddiheuro i'r achwynydd; ac
- (3) Y dylai'r Cynghorydd Jones ymgyfarwyddo'i hun yn llawn â'r Cod Ymddygiad.

Cyhoeddodd y Cadeirydd:-

- (1) Y gallai'r Cynghorydd Aeron Maldwyn Jones apelio yn erbyn penderfyniad y Pwyllgor Safonau i driwlynys apeliadau a dynnwyd o Banel Dyfarnu Cymru. Byddai'n rhaid cyflwyno apêl drwy anfon rhybudd ysgrifenedig at Lywydd y Panel Dyfarnu o fewn 21 diwrnod o dderbyn y rhybudd o benderfyniad y Pwyllgor. Byddai'n rhaid i'r rhybudd apêl nodi'r rhesymau dros apelio a hefyd p'un a yw'r aelod yn cydsynio i'r apêl gael ei gynnal drwy sylwadau ysgrifenedig.

- (2) Y cyhoeddir adroddiad ar ddeilliant yr ymchwiliad yn unol â Rheoliadau Ymchwiliadau Llywodraeth Leol (Swyddogaethau Swyddogion Monitro a Phwyllgorau Safonau) (Cymru) 2001.
- (3) Yr hysbysir y Cyngorydd Aeron Maldwyn Jones, yr achwynydd ac Ombwdsmon Gwasanaethau Cyhoeddus Cymru yn briodol.

Dechreuodd y cyfarfod am 10.00am a daeth i ben am 11.40am.